

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 75/07-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť V. B. a V. B., obaja L., zastúpených advokátom JUDr. M. F., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. B. a V. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietahov.

3. V. B. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V. B. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Kežmarok povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Kežmarok je povinný uhradiť V. B. a V. B. trovy konania v sume 9 860 Sk (slovom deväťtisícosemstošesťdesiat slovenských korún) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. M. F., K.

6. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 75/07-13 z 12. apríla 2007 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie s'ťažnosť V. B. a V. B., obaja L. (ďalej len „s'ťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. F., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti uviedli, že „*k porušeniu nášho práva ako sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. v znení zmien a doplnkov (Ústava SR) a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd došlo a dochádza v doposiaľ právoplatne neskončenom konaní vedenom pred Okresným súdom Kežmarok, spisová značka 2 C 539/99. (...) Od začiatku súdneho konania vedeného na Okresnom súde Kežmarok do dnešného dňa ubehlo viac ako 78 mesiacov, a v predmetnom súdnom konaní nebolo vydané právoplatné rozhodnutie vo veci samej.*“. Podľa ich vyjadrenia vec nie je zložitá a sťažovatelia neprispeli k celkovej dĺžke konania, pretože poskytovali súdu súčinnosť. Z uvedeného dôvodu považujú sťažovatelia za primerané odškodnenie zo strany okresného súdu finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk spoločne a nerozdielne obom sťažovateľom.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. 1 Spr. 0/195/2007 z 31. mája 2007 vyjadril predseda okresného súdu, v ktorom okrem iného uviedol: „... *obhliadka, ktorá bola naplánovaná spolu aj s pojednávaním na deň 6. 7. 2005 (medzi tým bolo zimné obdobie, kedy nebolo možné vykonať obhliadku) bola účastníkmi zmarená, napriek skutočnosti, že sa na nej zúčastnili znalci, sudkyňa, asistentka. Títo tak učinili svojim správaním a nerešpektovaním pokynov a úkonov znalca a sudkyne. Ako príklad možno uviesť vyťahovanie znalcom daných kolíkov do zeme za účelom zamerania hranice a podobne. Obhliadka teda bola ukončená bez akéhokoľvek záveru práve vinou samotných účastníkov...*“, a zároveň oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Právny zástupca sťažovateľov v podaní z 8. júna 2007 uviedol, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania vedeného okresným súdom:

Dňa 16. septembra 1999 bola okresnému súdu podaná žaloba o určenie hranice a vydanie nehnuteľnosti.

Dňa 8. marca 2000 sa žalovaný v 5. rade vyjadril k žalobe.

Dňa 15. marca 2000 okresný súd odročil pojednávanie za účelom vykonania znaleckého dokazovania.

Dňa 18. septembra 2000 okresný súd uznesením zastavil konanie.

Dňa 6. októbra 2000 podali žalobcovia odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania.

Dňa 28. marca 2001 Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) zrušil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 23. augusta 2001 okresný súd opätovne odročil pojednávanie za účelom vykonania znaleckého dokazovania.

Dňa 12. septembra 2001 okresný súd vyzval účastníkov na vyjadrenie k čestnému vyhláseniu o zaujatí procesného stanoviska.

Dňa 24. septembra 2001 žalobcovia predložili okresnému súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 26. septembra 2001 okresný súd vyzval žalovaných na vyjadrenie k podaniu žalobcov.

Dňa 22. januára 2002 právny zástupca žalovaných predložil okresnému súdu návrh mimosúdnej dohody.

Dňa 30. januára 2002 žalobcovia oznámili okresnému súdu, že k uzavretiu mimosúdnej dohody nedošlo.

Dňa 20. mája 2002 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie.

Dňa 11. septembra 2002 bol vypracovaný znalecký posudok.

Dňa 18. októbra 2002 okresný súd vyzval účastníkov konania na vyjadrenie k znaleckému posudku.

Dňa 24. januára 2003 okresný súd odročil pojednávanie za účelom predvolania znalca.

Dňa 11. februára 2003 okresný súd odročil pojednávanie na 4. marec 2003 za účelom doplnenia dokazovania.

Dňa 2. mája 2003 žalobcovia predložili okresnému súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 20. mája 2003 okresný súd odročil pojednávanie za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania.

Dňa 31. októbra 2003 okresný súd nariadil uznesením kontrolné znalecké dokazovanie.

Dňa 29. júna 2004 znalec predložil okresnému súdu kontrolný znalecký posudok.

Dňa 3. augusta 2004 požiadali žalobcovia o doručenie kontrolného znaleckého posudku.

Dňa 7. septembra 2004 okresný súd odročil pojednávanie za účelom vykonania obhliadky na mieste samom.

Dňa 20. septembra 2005 okresný súd odročil pojednávanie za účelom vykonania znaleckého dokazovania ústavom.

Dňa 19. októbra 2006 okresný súd nariadil uznesením znalecké dokazovanie ústavom.

Dňa 5. marca 2007 okresný súd vyzval žalobcov na úhradu preddavku na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 21. marca 2007 žalobcovia podali odvolanie proti uzneseniu z 19. októbra 2006.

Dňa 25. apríla 2007 krajský súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 28. mája 2007 a od tejto doby do predloženia spisu ústavnému súdu 6. júna 2007 iné úkony vo veci vykonané neboli.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva)

prítom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej pod sp. zn. 2 C 539/99 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 2 C 539/99 je určenie hranice a vydanie nehnuteľnosti, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov na záver konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali šesťročný priebeh konania jeho zložitou.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu. Pri hodnotení správania sťažovateľov ako účastníkov súdneho konania, dospel ústavný súd k záveru, že sťažovatelia neprispeli k predĺženiu doterajšej doby konania. Pri námietke predsedu okresného súdu, že zo strany účastníkov došlo k manipulácii pri určení hraníc v teréne (posuv kolíkov), nie je zrejmé, že sa na nej podieľali sťažovatelia.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, uplatnením ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu. Ústavný sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci, a to nielen z hľadiska sťažovateľmi namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska doterajšieho priebehu posudzovaného súdneho konania.

Ústavný súd zistil, že v tomto konaní došlo tak k nečinnosti, ako aj k nesústredenej činnosti okresného súdu. Nečinnosť bola zistená v období od 16. septembra 1999, keď bola podaná žaloba, do 15. marca 2000, keď odročil pojednávanie za účelom znaleckého dokazovania (nečinnosť 6 mesiacov), v období od 15. marca 2000 do 18. septembra 2000,

keď zastavil konanie, v období od 31. októbra 2003, keď bolo nariadené kontrolné znalecké dokazovanie, do 29. júna 2004, keď bol okresnému súdu doručený znalecký posudok (nečinnosť 8 mesiacov), a v období od 20. septembra 2005, keď sa konalo pojednávanie, do 19. októbra 2006, keď bolo nariadené znalecké dokazovanie ústavom (nečinnosť 13 mesiacov).

Obdobie znaleckého dokazovania vykonávané pred okresným súdom ústavný súd hodnotí ako obdobie nesústreďenej činnosti, pretože okresný súd už 15. marca 2000 odročil pojednávanie za účelom vykonania znaleckého dokazovania, ktoré nikdy nenariadil, a 23. augusta 2001 pojednávanie opätovne odročil za účelom vykonania znaleckého dokazovania, ktoré nariadil až 20. mája 2002. Toto znalecké dokazovanie bolo vykonané nedostatočne, pretože 20. mája 2003 odročil pojednávanie (nariadil ho až 31. októbra 2003) za účelom kontrolného znaleckého dokazovania a 20. septembra 2005 opätovne odročil pojednávanie za účelom vypracovania znaleckého posudku ústavom (uznesenie vypracoval až 19. októbra 2000), ktoré bolo nadriadeným súdom neskôr zrušené.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na tú skutočnosť, že hoci konanie začalo ešte v roku 1999 a do dňa predloženia spisu ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené, stav právnej neistoty účastníkov konania nebol odstránený, dospel k záveru, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99 bolo porušené základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný

súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 539/99 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, priznané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk spoločne a nerozdielne, poukazovali najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania okresného súdu, v dôsledku čoho sú v stave právnej neistoty.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok konania o určenie hranice a vydanie nehnuteľnosti, ktoré nie je právoplatne skončené ani po 6 rokoch. Takýto postup okresného súdu u sťažovateľov oprávnene vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľov, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv každej oprávnenej osoby, ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadosťučinenie v sume po 50 000 Sk každému zo sťažovateľov, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu, je primeraným zadosťučinením spojeným s porušením označených práv sťažovateľov (body 3 a 4 výroku nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Sťažovatelia si uplatnili

trovy konania v sume 9 860 Sk, ktoré aj bližšie špecifikovali. Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania v sume 9 860 Sk z dôvodu trov ich právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby u dvoch sťažovateľov (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti) v sume 2 970 Sk x 4 - 20 % podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pretože advokát zastupuje dvoch sťažovateľov. Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2006 v sume 17 822 Sk. Ďalej ústavný súd priznal právnomu zástupcovi sťažovateľov dvakrát náhradu režijného paušálu po 178 Sk podľa citovanej vyhlášky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2007